

ประโยค ป.ธ. ๙
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

---

๑. ข้อว่า อริยานุ อูปวาทกา ความว่า เป็นผู้มุ่งความเสื่อมเสีย ว่าร้าย กล่าวอธิบายว่า คำว่า คือดำหนิ(โทษ)พระอริยะเจ้าทั้งหลาย คือพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระสาวก โดยที่สุดแม้คฤหัสถ์ผู้เป็นโสดาบัน ด้วยเรื่องถึงที่สุดก็ตาม ด้วยการล้มล้างคุณก็ตาม ฯ ในทั้ง ๒ อย่างนั้น ผู้กล่าวว่าเป็นสมณธรรมของบุคคลเหล่านี้ไม่มี บุคคลเหล่านี้ ไม่เป็นสมณะ ฟังทราบว่าเป็นที่ชื่อกว่า ย่อมว่าร้ายด้วยเรื่องถึงที่สุด ฯ ผู้กล่าวคำเป็นต้นว่า ฌานกัถิ วิโมกข์กัถิ มรรคกัถิ ผลกัถิ ของบุคคลเหล่านี้ไม่มี ฟังทราบว่าเป็นที่ชื่อกว่า ย่อมว่าร้าย โดยมุ่งถึงการล้มล้างคุณ ฯ ก็ บุคคลนั้น จะฟังว่าร้ายทั้งที่รู้ตัวอยู่ก็ตาม ไม่รู้(ว่าท่านเป็นพระอริยะ) ว่าร้ายไปก็ตาม ก็คงเป็นการว่าร้ายพระอริยะเจ้าแม้ทั้งสองสถานที่เดียว ฯ กรรมคือการว่าร้ายพระอริยะเจ้านี้ เป็นกรรมหนัก พอ ๆ กับ อนันตริยกรรม ทั้งห้ามสวรรค์ ทั้งห้ามมรรค แต่ ยังเป็นกรรมที่พอแก้ไขได้ ฯ เพื่อความกระจ่างเรื่องการว่าร้ายพระอริยะเจ้านั้น ฟังทราบเรื่อง(ต่อไป) นี้ ฯ

เล่ากันว่า พระผู้ใหญ่ ๑ รูป และพระหนุ่ม ๑ รูป เทียวบิณฑบาต ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง(ด้วยกัน) ฯ ทั้ง ๒ รูปนั้น ต่างได้ข้าวยากูร่อนประมาณหนึ่งกระบวย ในเรือนหลังแรกด้วยกัน ฯ พอลมในท้องพระผู้ใหญ่(เกิด)เสียดขึ้นมา ฯ ท่านจึงคิดว่า ข้าวยากู่นี้พอช่วยเราผ่อนคลายได้ เราจะคิมมันเสียดแต่เวลาที่มันยังไม่เย็น ฯ ท่านจึงนั่งลงที่ไม้ท่อนซึ่งคนทั้งหลายขนมาเพื่อต้องการปรุงธรรณีประตุ แล้วคิม(ข้าวยากู) ฯ ฝ่ายอีกรูปหนึ่ง(นิก)รังเกียจท่านจึงว่าเอาว่า คนแก่ หิวจัดเต็มที จึงได้ทำขายหน้ามาถึงเราด้วย ฯ พระผู้ใหญ่เทียวบิณฑบาตไปในหมู่บ้านแล้ว(กลับ) ถึงวัดจึงเอ่ยกะภิกษุหนุ่มว่า คุณในพระศาสนานี้ คุณมีที่พึ่งใหม่ ฯ พระหนุ่ม. มี ขอรับ กระผมเป็นพระโสดาบัน ฯ พระผู้ใหญ่. คุณ ถ้าอย่างนั้น คุณอย่าได้ทำความพยายามเพื่อมรรคเบื้องสูง (ต่อไปอีกเลย) ฯ พระหนุ่ม. เพราะเหตุไร ขอรับ ฯ

พระผู้ใหญ่. เพราะพระชินาสพ ถูกเชื่อว่าร้ายเข้าแล้ว ๆ พระหนุ่มรูปนั้น จึงขอขมาท่าน ๆ ด้วยการขอขมานั้น กรรมของพระหนุ่มนั้น ได้กลับคืน เป็นปกติดังเดิมแล้ว ๆ

๒. ถ้าแม้ว่าท่าน ปลีกตัวออกไปในทิศ(ทางอื่น)เสียแล้ว ควรไปเอง หรือส่งสัททวิหริกรเป็นต้นไป ขอขมา แต่ถ้า ไปเองก็ไม่อาจ(จะไป) ส่ง(ใคร) ไปก็ไม่อาจ(จะส่ง) ควรไปหาภิกษุทั้งหลายผู้อยู่ในวัดนั้น ถ้าท่านเหล่านั้น อ่อนพรรษากว่า ก็นั่งกระโหยง ถ้าแก่พรรษากว่า ก็พึงปฏิบัติโดยนัยดัง ที่ได้กล่าวไว้แล้วในท่านผู้แก่พรรษากว่านั้นแลแล้วกล่าวขอขมาว่า ท่านครับ กระผมได้กล่าวคำนี้และคำนี้(ล่วงเกิน)กะท่านรูปโน้น ขอท่านนั้นจงยกโทษ ให้ผมด้วยเถิด ๆ แม้เมื่อไม่ได้ยกโทษให้ต่อหน้า ก็ควรทำวัตรนั้นนั้นแล ๆ ถ้า พระอริยะเจ้านั้น เป็นผู้ชอบเดินทางผู้เดียว สถานที่อยู่ของท่าน ก็ไม่มีใครรู้ สถานที่ไปของท่าน ก็ไม่ปรากฏ ก็พึงไปหาภิกษุผู้ฉลาดรูปหนึ่งแล้วเรียนว่า ท่านครับ ผมได้พูดคำนี้และคำนี้(ล่วงเกิน)กะท่านรูปโน้นไว้ (ยาม)เมื่อผม รำลึกนึกถึงท่านรูปนั้น(ครั้งคราวใด)จะมีแต่ความเดือดร้อนใจ ผมจะอย่างไร (ดี) ๆ ภิกษุรูปนั้น ก็จักกล่าว(ปลอบ)ว่า อย่าคิด(มาก)ไปเลย ท่าน พระเถระ ยกโทษให้ท่าน(แน่นอน) ท่านจงสงบใจไว้บ้างเถิด ๆ ฝ่ายเธอ ก็พึงบ้ายหน้าไป ทางทิศที่พระอริยะเจ้าไป ประคองอัญชติแล้วกล่าวขึ้นว่า ขอได้โปรดยกโทษ ให้ด้วย ๆ ถ้าท่าน เป็นผู้ปรินิพพานเสียแล้ว เธอพึงไปถึงแทนที่นับว่าเป็นเพียง ที่ปรินิพพาน แม้ป่าช้าฝิบก็ไปจนถึง ขอขมา(ท่าน)เสียเถิด ๆ เมื่อเธอ ได้ทำถึงขนาดนี้แล้ว การห้ามสวรรค์ คงไม่มี การห้ามมรรค ก็คงไม่มี(เช่นกัน) คงจะกลับเป็นปกติเช่นดังเดิมแล ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๙
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อริยานํ อุปวาทกาติ พุทฺธปจเจกพุทฺธสาวกานํ อริยานํ อนุตฺมโส
 คิหิโสตาปนฺนํ นมฺปิ อนตฺถกามา หุตฺวา อนุตฺติมวตฺถุณา วา คุณปริทฺธิสเนน
 วา อุปวาทกา อกฺโกสกา ครหกาติ วุตฺตํ โหติ ฯ ตตฺถ นตฺถิ อิมสํ
 สมณฺชโม อสฺสมณา เอเตติ วทฺนฺโต อนุตฺติมวตฺถุณา อุปวาทิ ฯ นตฺถิ อิมสํ
 ฌานํ วา วิโมกฺโข วา มกฺโข วา ผลํ วาติอาทีนํ วทฺนฺโต คุณปริทฺธิสเนน
 อุปวาทีติ เวทิตพฺโพ ฯ โส จ ชานํ วา อุปวเทยฺย อชานํ วา อุภยถาปี
 อริยฺอุปวาโทว โหติ ฯ ภาริยํ กมฺมํ อนนฺตริยสทิสํ สกฺกาवरณญจ มกฺกาवरณญจ
 สเตกัจฺฉํ ปน โหติ ฯ ตสฺสวาทิวานตฺถํ อิํ วตฺถุ เวทิตพฺพํ ฯ

อณฺดรสมฺมึ กิร คามเ อโก เถโร จ ทหฺรภิกฺขุ จ ปิณฺฑาย จรฺนติ ฯ
 เต ปจฺมจเรเขว อุพฺพกมตฺตํ อณฺหํ ยาคู ลภิสฺสุ ฯ เถรสฺส จ กุจฺฉินฺวาโต
 รุชฺชติ ฯ โส จินฺเดสิ อัยฺ ยาคู มยฺหํ สปฺปายา ยาว น สีตลา โหติ ตาว นํ
 ปิวามีติ ฯ โส มนฺุสฺเสหิ อุมฺมารตฺถาย อาหฺนฺนุ ทารุชณฺเฑ นิสฺสีทิตฺวา ปิวิ ฯ
 อิตโร ตํ ชิกฺขจฺฉนฺโต อติชฺทูททาภิกฺกูโต มหฺลลโก อมฺหากํ ลชฺชิตพฺพตฺตํ อกาสิตี
 อาห ฯ เถโร คามเ จริตฺวา วิหารํ คนฺตฺวา ทหฺรภิกฺขุํ อาห อตฺถิ เต อาวุโส
 อิมสฺมึ สาสเน ปติฏฺฐาติ ฯ อาม ภนฺเต โสตาปนฺโน อหฺนติ ฯ เตนหาวุโส
 อุปริมคฺคตฺถาย มา วายามํ อกาสิตี ฯ กสฺมา ภนฺเตติ ฯ ชีณาสโว ตยา
 อุปวาทิตฺติ ฯ โส ตํ ขมาเปสิ ฯ เตนสฺส ตํ กมฺมํ ปากติกํ อโหสิ ฯ

๒. สเจปี ทิสापฺกนฺโต โหติ สยํ วา คนฺตฺวา สทฺธิวิหริกาทิกเ
 วา เปเสตฺวา ขมาเปตพฺโพ สเจ จ นาปี คนฺตุํ น เปเสตฺถํ สกฺกา โหติ
 เย ตสมฺมึ วิหารเ ภิกฺขุ วสนฺติ เตสํ สนฺตํ คนฺตฺวา สเจ นวกตรา โหนฺติ
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทิตฺวา สเจ วุฑฺฒตรา วุฑฺฒเ วุคฺคตฺนเขเนว ปฏฺิปชฺชิตฺวา อหํ
 ภนฺเต อสฺสุกํ นาม อายสฺมฺนตฺตํ อิทฺถจิทฺถจ อวจํ ขมตฺถุ เม โส อายสฺมาติ
 วตฺวา ขมาเปตพฺพํ ฯ สมฺมุขา อขมฺนฺเตปี เอเตทเว กาทพฺพํ ฯ สเจ เอกจาริกภิกฺขุ

โหติ เนวสุส วสนภูจัน น คตภูจัน ปณณายติ เอกสุส ปณทิตสุส
 ภิกขุโน สนตักัง คนตุวา อหัง ภูเต อสุกั นามายสมนตัง อิทธิจิตถจ
 อวัง ตมเม อนุสสรโต อนุสสรโต วิปปฏิสโร โหติ ก็ กโรมิติ วตตพัพพะ ๕
 โส วกขติ ตุมहे มา จินตยิตถ เถโร ตุมหากัง ขมติ จิตตัง วุสเมธาติ ๕
 เตนปี อริยสุส คตทิสากิมุขเน อญชลี ปกุกเหตุวา ขมตติ วตตพัพพะ ๕
 สเจ โส ปรีนิพพุโต โหติ ปรีนิพพุตมณจภูจัน คนตุวา ยาว สิวภูจิกัง
 คนตุวาปี ขมาเปตพัพพะ ๕ เอวัง กเต เนว สกุกวารณัง น มกุกวารณัง โหติ
 ปากตติกเมว โหตีติ ๕

